

Szegedi Ítéltábla
Bf.III.489/2023/7.

A Szegedi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a Bf.III.489/2023. számú büntetőügyben a Szegeden, 2023. szeptember 28. napján megtartott tanácsülésen meghozta a következő

ítéletet:

A költségvetési csalás büntette és más bűncselekmény miatt Terhelt1 ellen indult büntetőügyben a Szegedi Törvényszék 2023. június 19. napján kihirdetett 2.B.50/2022/78. számú ítéletének fellebbezés folytán felülbírált részét *megváltoztatja az alábbiak szerint:*

Terhelt1 vádlottal szemben 11.543.653 (Tizenegymillió-ötszáznegyvenháromezer-hatszázötvenhárom) forint erejéig vagyonekhozást rendel el.

Az ítélettel szemben fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] A Szegedi Törvényszék a 2023. június 19. napján kihirdetett 2.B.50/2022/78. számú ítéletével Terhelt1 IX. rendű vádlottat költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 3. fordulat, (4) bekezdés b) pont 2. fordulat] és folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége [Btk. 345. §] miatt – halmazati büntetésül – 1 év 6 hónap szabadságvesztésre és 300 napi tétel pénzbüntetésre ítélte. A szabadságvesztés végrehajtását 3 év próbaidőre felfüggesztette. Megállapította, hogy – a végrehajtás elrendelése esetén – a szabadságvesztés végrehajtási fokozata börtön, továbbá a IX. rendű vádlott a szabadságvesztésből legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. A pénzbüntetés egynapi tételének összegét 2.000,- Ft-ban állapította meg azzal, hogy az így kiszabott összesen 600.000,- Ft pénzbüntetést kell az állam számára megfizetni a Szegedi Törvényszék Gazdasági Hivatalának külön felhívása szerint. Rendelkezett továbbá arról, hogy amennyiben a IX. rendű vádlott a pénzbüntetést nem fizeti meg, azt, illetve annak hátralevő részét szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

[2] Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben az ügyészség jelentett be – a Be. 583. § (3) bekezdés b) pontjára alapított – fellebbezést Terheltl IX. rendű vádlott terhére, vele szemben 11.543.653,- Ft erejéig vagyonekobbzás elrendelése érdekében.

[3] A fellebbezés indokolásában foglaltak szerint tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a költségvetést károsító bűncselekménnyel összefüggésben okozott vagyoni hátránynak megfelelő összegre nézve nem rendelt el vagyonekobbzást Terheltl IX. rendű vádlottal szemben.

[4] Kiemelte, hogy a vagyonekobbzás minden olyan esetben kötelezően alkalmazandó, amikor az elkövető a bűncselekmény elkövetése során gazdagodott, a költségvetési család elkövetőjével szemben pedig – ha a bűncselekmény a költségvetésbe történő befizetési kötelezettséggel függ össze – a költségvetési bevétel csökkenésével azonos mértékű vagyonekobbzást kell elrendelni.

[5] Az irányadó tényállásra hivatkozással kifejtette azon álláspontját, mely szerint Terheltl IX. rendű vádlott – magánszemélyként – mindösszesen kilenc személygépjárművet értékesített Magyarországon, így gazdasági tevékenységet végzett, miáltal általános forgalmi adónem tekintetében adóbevallási és adófizetési kötelezettség terhelte, aminek azonban nem tett eleget, és ezen mulasztásával összefüggésben 11.543.653,- Ft összegű vagyoni hátrányt okozott az állami költségvetésnek.

[6] A Szegedi Fellebbviteli Főügyészség Bf.206/2023/4. számú átiratában az ügyészség által bejelentett fellebbezést – annak indokolásával egyezően – fenntartotta. Indítványozta, hogy az ítéltábla – a bejelentett fellebbezésre figyelemmel – korlátozott terjedelemben bírálja felül az elsőfokú bíróság ítéletét. Tévesnek tartotta a törvényszék azon indokolását, mely szerint a vádirattal egyező ítéleti tényállás nem tartalmaz arra vonatkozó megállapítást, hogy Terheltl IX. rendű vádlott a terhére megállapított bűncselekmény következtében milyen mértékben gazdagodott. Ezzel szemben, a tényállás egyértelműen rögzítette egyrészt azt, hogy az általa külföldről behozott személygépjárművek első belföldi forgalomba hozatala után a IX. rendű vádlottat mekkora összegű adófizetési kötelezettség terhelte, másrészt pedig azt is, hogy a befizetés elmaradása következtében a központi költségvetést mekkora vagyoni hátrány érte. Az elsőfokú bíróság ezzel kapcsolatos jogi indokolásának helyesbítése mellett indítványozta, hogy az ítéltábla változtassa meg a törvényszék ítéletét, és 11.543.653,- Ft erejéig rendeljen el vagyonekobbzást Terheltl IX. rendű vádlottal szemben.

[7] A fellebbviteli főügyészség átiratára tett észrevételében Terheltl IX. rendű vádlott védője kifejtette, hogy vagyonekobbzás alkalmazására azért nem kerülhet sor, mivel a vádirat nem tartalmazza azt, hogy a IX. rendű vádlott személy szerint milyen mértékben gazdagodott a terhére rótt bűncselekmény következtében. Osztotta az elsőfokú bíróság azon okfejtését, mely szerint a vagyonekobbzás törvényi alapjának fennállása nem vélelmezhető, márpedig amennyiben nem állapítható meg az, hogy a terhelt milyen arányban és pontosan milyen

összeg erejéig részesült a „pénzből”, úgy az intézkedés alkalmazása – megfelelő adatok hiányában – csupán feltételezésen alapul. Eerre figyelemmel megítélése szerint helytállóan járt el az elsőfokú bíróság, amikor mellőzte a vagyonekbevonás elrendelését, mivel annak alkalmazása megalapozatlan és önkényes lett volna. Kifogásolta, hogy a vádirat alapján nem állapítható meg az, hogy Terheltl IX. rendű vádlott, tanú8 és tanú milyen mértékben járultak hozzá a költségvetésnek okozott vagyoni hátrányhoz, illetve a vagyonekbevonással elvonni kívánt összeg hogyan és milyen mértékben „gazdagította” Terheltl IX. rendű vádlottat. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására tett indítványt.

[8] A fellebbezés alapos, a fellebbviteli főügyészség átiratában kifejtettek helytállóak.

[9] Mivel az ügyészség a fellebbezését a Be. 583. § (3) bekezdés b) pontja alapján – a Be. 671. § 12. pontjára is figyelemmel, kizárólag a vagyonekbevonásra vonatkozó rendelkezés mellőzését támadva – jelentette be, ezért a másodfokú bíróság a Be. 590. § (3) bekezdésére figyelemmel az ítéletnek csak a fellebbezéssel sérelmezett rendelkezését, illetve részét bírálta felül [korlátozott felülbírálat].

[10] A korlátozott felülbírálat azonban – a Be. 590. § (5), (5a) és (7) bekezdéseiben rögzített keretek között – kiterjedt az elsőfokú bírósági eljárásra, illetve ennek körében azon eljárási szabályok megtartásának vizsgálatára, amelyek megsértése esetén az ítéletet a Be. 607. § (1) bekezdése, a Be. 608. § (1) bekezdése, valamint a Be. 609. § (1) bekezdése alapján hatályon kívül kell helyezni; továbbá a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására vagy intézkedés alkalmazására, illetve az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező kérdésekre vonatkozó rendelkezésekre is.

[11] Ennek során az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság nem vétett hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértést.

[12] A törvényszék az irányadó törvényi rendelkezések megfelelő alkalmazásával fogadta el az előkészítő ülésen Terheltl IX. rendű vádlott bűnösséget beismerő nyilatkozatát, akinek a beismerő nyilatkozata egyértelmű volt, és azt az ügyiratok tartalma is alátámasztotta.

[13] Tekintettel arra, hogy az elsőfokú bíróság ítélete Terheltl IX. rendű vádlott bűnösséget beismerő nyilatkozatának elfogadásán alapult, ezért a másodfokú bíróság a fellebbezéssel megtámadott ítéletnek a bűnösség megállapítására, valamint a vádirati minősítéssel egyező minősítésre vonatkozó rendelkezéseit csak akkor változtathatja meg, ha a terhelt felmentésének, az eljárás megszüntetésének vagy a bűncselekmény minősítése megváltoztatásának van helye [Be. 606. § (3) bekezdés].

[14] Figyelemmel pedig arra, hogy a fellebbezést az ügyészség kizárólag a Be. 583. § (3) bekezdés b) pontja alapján jelentette be, ezért a másodfokú bíróság nem vizsgálta az elsőfokú bíróság ítéletének megalapozottságát, és határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapította [Be. 591. § (2) bekezdés a) pont].

[15] Az elsőfokú bíróság az általa a vádirattal egyezően megállapított – megalapozottságát illetően a másodfokú bíróság által a fentiekben írtak szerint nem vizsgált – tényállás alapján helyesen következtetett Terheltl IX. rendű vádlott bűnösségére, és a terhére rótt bűncselekmények jogi minősítése, illetve az ezzel kapcsolatos indokolása is megfelelt a büntető anyagi jog szabályainak és az általa kiszabott büntetés is törvényes volt.

[16] Figyelemmel arra, hogy a korlátozott terjedelemben előterjesztett fellebbezés kizárólag a vagyonekmozgásra vonatkozó rendelkezést, illetve annak elmaradását sérelmezte, ezért az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletének revízióját a továbbiakban kizárólag ezen intézkedés tekintetében végezte el. Ennek alapján megállapította, hogy tévedett az elsőfokú bíróság, amikor Terheltl IX. rendű vádlottal szemben nem rendelt el vagyonekmozgást.

[17] Téves volt az elsőfokú bíróság azon okfejtése, mely szerint a vádirattal egyező ítéleti tényállás alapján nem állapítható meg az, hogy a bűncselekmények elkövetése során vagy azzal összefüggésben bárki – így Terheltl IX. rendű vádlott, harmadik személy vagy pedig gazdálkodó szervezet – vagyont szerzett, tehát gazdagodott volna {elsőfokú ítélet [22] bekezdés}. A törvényszék ezen álláspontjával szemben az irányadó tényállás alapján mind a gazdagodás mértéke (összezszerűsége), mind pedig annak érintettje egyértelműen megállapítható.

[18] Az elsőfokú bíróság által a vádirattal egyező tartalommal megállapított, a másodfokú felülbírálat során irányadó tényállás szerint Terheltl IX. rendű vádlott a 2018 januárja és 2019 februárja közötti időszakban az Európai Unió országaiból *használt gépjárműveket hozott be belföldre, és azokat magánszemélyek részére értékesítette*. Terheltl IX. rendű vádlott – néhány esetben tanú8 – *a gépjárműveket 0 %-os általános forgalmi adóval, vagyis nettó áron vásárolta meg a cég1 társaság nevében, majd harmadik személy által aláírt adásvételi szerződéssel, valamint tanú8 által kiállított és átadott számlával értékesítette Magyarországon. Terheltl IX. rendű vádlottnak ezen gazdasági tevékenysége után általános forgalmi adófizetési kötelezettsége keletkezett* tekintettel arra, hogy a cég1 nevében történt értékesítés valótlan volt, melynek célja ezen általános forgalmi adófizetési kötelezettség elkerülése volt, *amit Terheltl IX. rendű vádlott nem vallott be és nem fizetett be. Ezen cselekményével pedig Terheltl IX. rendű vádlott – az ítéletben rögzített időszakokban – mindösszesen 11.543.653, Ft vagyoni hátrányt okozott a költségvetésnek.*

[19] Az elsőfokú bíróság által helyesen hivatkozott Btk. 74. § (1) bekezdés a) pontja alapján vagyonekmozgást kell elrendelni arra a bűncselekmény elkövetéséből eredő vagyona, amelyet az elkövető a bűncselekmény elkövetése során vagy azzal összefüggésben szerzett.

[20] A Btk. szerint a vagyonekobbzás olyan intézkedés, amelynek célja a bűncselekmény elkövetéséből eredő, valamint a törvényesen szerzett, de bűncselekmény elkövetésére fordított vagy arra szánt vagyon elvonása az állam javára. Amennyiben a törvényes feltételek fennállnak, a vagyonekobbzás alkalmazása kötelező, és erről a bíróságnak az ügydöntő határozatban késedelem nélkül döntenie kell [69/2008. BK vélemény].

[21] A jelen ügy szempontjából releváns Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontja szerinti költségvetési csalást az követi el, aki költségvetésbe történő befizetési kötelezettség vagy költségvetésből származó pénzeszközök vonatkozásában mást tévedésbe ejt, tévedésben tart, valótlan tartalmú nyilatkozatot tesz, vagy a valós tény elhallgatja, és ezzel egy vagy több költségvetésnek vagyoni hátrányt okoz.

[22] Vagyoni hátrány alatt pedig érteni kell a költségvetésbe történő befizetési kötelezettség nem teljesítése miatt bekövetkezett *bevételekiesést*, valamint a költségvetésből jogosulatlanul igénybe vett vagy céltól eltérően felhasznált pénzeszközt is [Btk. 396. § (9) bekezdés b) pont].

[23] A vagyonekobbzás egyetemleges alkalmazásának tilalmáról, illetve a részesekkel szembeni alkalmazásáról szóló 95/2011. BK vélemény III. pontja értelmében vagyonszerzésnek tekintendő az is, ha a költségvetési csalás a költségvetésbe történő befizetési kötelezettséggel függ össze; az elkövető vagyonának növekedését a bűncselekmény révén éri el, vagy *annak csökkenését fizetési kötelezettségének büns kijátszásával kerüli el*.

[24] A költségvetési csalás elkövetése révén *az elkövető* vagy más személy, illetve valamely gazdasági társaság *a költségvetési bevétel csökkenésével azonos mértékű vagyont szerez akkor is, ha vagyona* ténylegesen gyarapodik, és akkor is, ha *a fizetési kötelezettség elkerülésére tekintettel az nem csökken. Ilyenkor a költségvetési bevétel csökkenésével azonos mértékű vagyonekobbzást kell elrendelni*. Az így szerzett vagyonra a Btk. 74. § (1) bekezdés a) pontja alapján kell a vagyonekobbzást elrendelni. Az intézkedést az elkövetővel szemben, illetve akkor, ha az ilyen vagyonnal gazdálkodó szervezet gazdagodott, a 74. § (2) bekezdésére figyelemmel azzal szemben kell alkalmazni.

[25] Az elsőfokú bíróság az általa megállapított tényállás téves értelmezése folytán helyezkedett arra az álláspontra, hogy sem a gazdagodás összege, sem pedig annak érintettje nem állapítható meg. Ezzel szemben kétségtelenül megállapítható, hogy a személygépkocsikat belföldön magánszemélyként értékesítő Terheltl IX. rendű vádlottal szemben kell elrendelni a vagyonekobbzást, méghozzá 11.543.653,- Ft erejéig.

[26] Jogi indokolása körében egyébként az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a felismerésre, hogy Terheltl IX. rendű vádlott a gépjárművek belföldi értékesítése folytán az általános forgalmi adó alanyává vált [az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény /a továbbiakban Áfa tv./ 5. § (1) bekezdés], mivel az Áfa tv. 6. § (1) bekezdése szerinti gazdasági tevékenységet folytatott. A törvényszék azt is helytállóan rögzítette, hogy Terheltl IX. rendű vádlott az értékesítésből származó ellenérték – mint adóalap – 27 %-ának megfelelő összegű általános forgalmi adó bevallására és megfizetésére vált kötelezetté, amelyet azonban nem teljesített.

[27] A fentiek szerinti helyes indokolásból azonban az elsőfokú bíróság nem vonta le az irányadó bírói gyakorlatnak megfelelő azon további (jog)következtetést, hogy költségvetési csalás elkövetése esetén az elkövető a költségvetési bevétel csökkenésével azonos mértékű vagyont szerez akkor is, ha a fizetési kötelezettség elkerülésére tekintettel a vagyona nem csökken. Ilyen esetben pedig – a Btk. 74. § (1) bekezdés a) pontja alapján, mint a bűncselekmény elkövetéséből eredő vagyona – a költségvetési bevétel csökkenésével azonos mértékű vagyonekmozgást kell elrendelni.

[28] Tekintettel pedig arra, hogy Terheltl IX. rendű vádlott magánszemélyként folytatott adóköteles gazdasági tevékenységet, melyből következően az adóbevallási és adófizetési kötelezettség őt – mint az Áfa tv. szerinti adóalanyt – terhelte, aminek azonban nem tett eleget, így ezen mulasztása következtében ő maga okozott a központi költségvetésnek 11.543.653,-Ft összegű bevételkiesést. Ezen – az állami költségvetésnek bevallani és befizetni elmulasztott – összeggel Terheltl IX. rendű vádlott vagyona tehát nem csökkent, így az bűnös úton szerzett, ekként vagyonekmozgás alá eső vagyonnak tekintendő [BH2017. 142.].

[29] A fentiekben kifejtett indokokra figyelemmel az ítéltábla mellőzte az elsőfokú ítélet [22] bekezdésében rögzített – téves jogi indokolást tartalmazó – okfejtést.

[30] Észlelte az ítéltábla, hogy az elsőfokú bíróság az alkalmazott jogszabályok megjelölése körében elmulasztotta felhívni a feltételes szabadságra bocsátás körében a Btk. 38. § (1) bekezdését, valamint a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén irányadó jogkövetkezmények kapcsán a Btk. 51. § (2) bekezdését, holott azokat ténylegesen alkalmazta, ezért ezt megfelelően pótolta.

[31] A törvényszék elmulasztotta megvizsgálni azt, hogy Terheltl IX. rendű vádlott érdemes-e az előzetes bírósági mentesítésre. A 8/2015. (IV. 17.) AB határozat értelmében ugyanis alkotmányos követelmény, hogy a bíróság a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése esetén hivatalból vizsgálja az előzetes bírósági mentesítés lehetőségét. Ezt a hiányosságot pótolva az ítéltábla megállapította, hogy az elkövetett bűncselekmények jellegére és konkrét tárgyi súlyára, valamint az elkövetés elhúzódó jellegére is figyelemmel Terheltl IX. rendű vádlott nem érdemes az előzetes bírósági mentesítésre.

[32] A fentiekben kifejtettekből következően az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 606. § (1) bekezdése alapján eljárva megváltoztatta, és – a bűncselekmény elkövetéséből származó vagyongyarapodás mértékéig – Terheltl IX. rendű vádlottal szemben vagyonek Kobzást rendelt el.

[33] Az ítélet elleni fellebbezési jog kizárása a Be. 615. § (1)-(2) bekezdésein alapul.

Szeged, 2023. szeptember 28.

dr. Nagy Erzsébet
a tanács elnöke

dr. Kóbor Jenő
előadó bíró

dr. Joó Attila
bíró

A Szegedi Ítéltábla Bf.III.489/2023/7. számú ítélete és a Szegedi Törvényszék 2.B.50/2022/78. számú ítélete a jelen ítéletben foglalt változtatásokkal a mai napon jogerőre emelkedett.

Szeged, 2023. szeptember 28.

dr. Nagy Erzsébet
a tanács elnöke